

у цій сфері тісно пов'язана з гуманістичними цінностями – прагненням зберегти життя, здоров'я, добробут працівників і забезпечити цивільну та екологічну безпеку.

Висновок. Отже, професійна самореалізація фахівця з охорони праці – це процес безперервного розвитку, що поєднує знання, досвід, цінності та внутрішню мотивацію. Вона забезпечує не лише особисте професійне зростання, але й підвищення ефективності системи безпеки всього підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Твердохлебова Н.Є. Професійна самореалізація особистості та її дослідження в сучасній науці // Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України : зб. тез доп. наук.-практ. конф. (30 березня 2018 року, м. Харків, Україна) / МВС України. Харків : ХНУВС, 2018. С. 207-210.

2. Твердохлебова Н.Є. Трансформації ціннісно-сислової сфери правоохоронців на етапі навчання у ЗВО зі специфічними умовами навчання. *Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук. праць*. К.: НУОУ, 2018. Вип. 2 (50). С. 112-118.

3. Твердохлебова Н.Є. Професійна самореалізація правоохоронців на етапі фахової підготовки. *Право і безпека*. 2020. № 1 (76). С. 162-166.

4. Твердохлебова Н.Є. Закономірності професійної самореалізації поліцейського // *Особистість, суспільство, закон: психологічні проблеми та шляхи їх розв'язання* : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. С. П. Бочарової / МВС України. – Харків : ХНУВС, 2017. С. 212-213.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ FORMING A SAFETY CULTURE AT THE ENTERPRISE: PSYCHOLOGICAL AND SOCIOLOGICAL ASPECTS

*Студент (І рівень навчання) Хілобок Ю. С.,
науковий керівник. к.т.н, доцент Максименко О. А.*

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут, м. Харків

Анотація. Розглянуті питання, які стосуються соціологічних аспектів формування культури безпеки на підприємствах. Показано, як особисті психологічні чинники, групова праця та ефективна комунікація впливають на поведінку та ставлення працівників до безпеки праці. Підкреслене обхідність організаційної справедливості та психічної стійкості для створення ефективної культури безпеки.

Ключові слова: культура безпеки, психологія праці, екологічна свідомість, охорона праці.

Annotation. The topics discussed concern the psychological and sociological aspects of developing a safety culture within an enterprise, examining it as a systemic characteristic. It demonstrates how leadership, individual psychological factors, group dynamics, and effective communication influence employee behavior and attitudes toward safety.

Keywords: safety culture, work psychology, environmental awareness, occupational health and safety.

Вступ. Культура безпеки є сукупністю спільних цінностей, переконань, які визначають ставлення працівників до безпеки на робочому місці, будучи одночасно психологічною основою та соціологічною конструкцією. [1,2]

Актуальність. Ключова роль лідерства у формуванні культури: психологічна готовність та соціологічна прихильність колективу до принципів безпеки залежать від чіткої позиції, особистого прикладу та послідовності вищого керівництва, яке трансліює пріоритет безпеки як невід'ємної цінності.

Зміст дослідження. Індивідуальні психологічні фактори безпечної поведінки: мотивація до дотримання правил, особисте сприйняття ризику, свідомість, бажання робити свою працю поступово та безпечно, самодисципліна, рівень стресу та втому працівників є основними психологічними чинниками, що впливають на їхню готовність до безпечної діяльності та формування особистісної відповідальності.

Соціологічні аспекти, такі як тиск суспільства, колективні очікування та правила групи, відіграють значну роль у прийнятті або відхиленні безпечних практик, формуючи колективне сприйняття ризиків на підприємствах.

Відкрита та регулярна комунікація про ризики, а також система конструктивного зворотного зв'язку, створюють довіру та сприяють колективному сприйняттю ризику на підприємстві.

Прозора система звітності про інциденти є ключовим соціологічним механізмом для виявлення недоліків системи, психологічно заохочуючи працівників до навчання та розуміння.

Ефективність програм навчання залежить від психологічних аспектів подачі інформації (інтерактивність, врахування вікових та когнітивних особливостей, практика), що сприяє не лише засвоєнню знань, а й формуванню навичок.

Відчуття справедливості у розподілі ресурсів, покарань та заохочень з точки зору соціології є критичним для формування довіри до керівництва, що впливає на психологічну готовність до співпраці.

Регулярні соціологічні опитування та аналіз дозволяють об'єктивно оцінити стан культури безпеки та виявити психологічні бар'єри.

Високий рівень психічного здоров'я та благополуччя, щодо сягається через сприятливий психологічний клімат та підтримку, знижує ризик людських помилок, покращує концентрацію та сприяє більш відповідальному ставленню до вимог безпеки праці.

Висновок. Формування культури безпеки на підприємстві є складним процесом, де психологія праці відіграє ключову роль. Вона охоплює глибоке розуміння індивідуального сприйняття ризиків, мотивації та психічної стійкості, що впливає на поведінку працівників на підприємствах та ефективність їх праці. Соціологічні чинники, такі як суспільство, групова динаміка та організаційна справедливість, є фундаментальними для створення сприятливого клімату на підприємствах. Ефективна культура безпеки вимагає інтеграції цих психологічних та соціологічних аспектів для забезпечення свідомого та сталого дотримання норм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Психофізіологічні основи безпеки праці : метод. вказівки до виконання практ. робіт з курсу "Психологія праці та безпеки" спец. 263 "Цивільна безпека" / уклад. Мовмига Н. Є. – Харків : НТУ «ХП», 2022. – 38 с.
2. Твердохлебова Н. Є. Психологічні аспекти безпеки праці [Електронний ресурс] / Н. Є. Твердохлебова // Modern Directions of Scientific Research Development : Proc. of 4-th Intern. Sci. and Practic. Conf., Chicago, USA, 28-30 September 2021. – Electron. textdata. – Chicago, 2021. – P. 141-146. – URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/10/MODERN-DIRECTIONS-OF-SCIENTIFIC-RESEARCH-DEVELOPMENT-28-30.09.21.pdf>, free (accessed 05.10.2021).

**ЗАХИСТ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ НА ХАРЧОВОМУ
ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «РИБОКОНСЕРВНИЙ ЗАВОД «ЕКВАТОР»»
PROTECTING THE LIFE AND HEALTH OF PEOPLE AT THE KHARCHOVOYE
ENTERPRISE LLC «FISH CANNERY PLANT «EQUATOR»»**

*Науковий керівник к.т.н., Яценко Л. О.,
студентка (II рівень навчання) Батунова Г. Г.,
студент (III рівень навчання) Батунов З. Г.*

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут, м. Харків

Анотація. Наведено відомості дослідження захисту та збереження життя і здоров'я людей на харчовому підприємстві ТОВ «Рибоконсервний завод «Екватор».

Ключові слова: охорона праці, здоров'я працівників, збереження життя.

Abstract. The information on the study of the protection and preservation of human life and health at the food enterprise of the LLC «Fish Cannery «Equator»» is presented.

Keywords: labor protection, health of workers, saving life.

Вступ. Важливим напрямом державної політики в галузі охорони праці є захист та збереження життя і здоров'я працівників. Саме втілення такої політики держави забезпечує захист працівників і на харчових підприємствах, де є обов'язковим